

VODIČ KROZ VLADU KOSOVA ZA GRAĐANSTVO

VODIČ KROZ VLADU KOSOVA ZA GRAĐANSTVO

Institut Menađmenta Istok-Zapad, Inc (EWMI)

Priština

April 2003

Vodič Kroz Vladu Kosova za Građanstvo
Prvo Izdanje, Priština, 2003

Izdavač:

Institut Menađmenta Istok-Zapad, Inc (EWMI) - Projekat Kosovskih NVO-a u Zastupanje (KNAP)

Izdavanje ovog vodića je omogućen financiranjem Kanadske Agencije za Međunarodni Razvoj (CIDA).

Autori: Fron Nazi, EWMI i Amy Horton, ICNL

Prevodila: Zorica Trifunović

Uredili: Zorica Trifunović i Haki Abazi

Dizajni: d-line advertising, lirijon@d-line.info

Ilustracije: Veli Blakçori

Štampa: Dukagjini, Peć

© 2003 Sva prava su rezervisane. Za reprodukciju ovog vodića ili nekog dela, molim vas kontaktirajte EWMI.

c/o: ATRC, ul. Agim Ramadani (ex-Ramiz Sadiku), 15 - Priština, Kosovo,

Tel./Faks: +381 (0) 38-244 810, e-mail: atrcknap@yahoo.com

Projekat Kosovskih NVO-a u Zastupanju (KNAP)

Cilj Projekta Kosovskih NVO-a u Zastupanju, ugovor saradnje između USAID-a i Instituta Menađmenta Istok-Zapad, Inc., je napredovanje uloge NVO-a u zastupanju, pomaganjem njihove transformacije iz reaktivnih snabdevača službi na proaktivne faktore promena. Ovi ciljevi KNAP-a se postižu kroz kombinaciju programa obuke i mentorisanja i davanju grantova. Primarni lokalni partner je Fondacija za Demokratsku Inisijativu i Centar Treninga i Izvora u Zastupanju.

Institut za Menađment Istok-Zapad, Inc.

Institut za Menađment Istok-Zapad, Inc. (EWMI) je neprofitna organizacija iz Nju-Jorka koja promovise zakonske i ekonomske reforme u zemljama koje prelaze u ekonomiju slobodnog tržišta. EWMI pruža savet i tehničke usluge u zakonskoj i regulativnoj reformi, vladavini prava, privatizaciji, prestrukturiranju preduzeća i razvoju tržišta kapitala.

Priznajući važnost zdravog civilnog društva u jačanju ekonomske i pravne reforme, Institut takođe pomaže domaćim nevladinim organizacijama (NVO) organizujući obuke, pružeci mogućnosti za međunarodno umrežovanje i finansijska sredstva.

Fondacija za Demokratske Inicijative

Fondacija za Demokratske Inicijative (FDI), osnovana oktobra meseca 2001 godine, glavni je partner u sprovođenju KNAP. FDI je institucija koja daje nepovratna sredstva za finansiranje kosovskih NVO-a i udruženja koje teže ka uspostavanju tolerantnog i otvorenog društva.

FDI je postala vodeća institucija u promovisanju i finansiranju programa u oblasti ljudskih prava, polskih pitanja, reforme tržišne ekonomije, ekologije i civilnog društva. Strateški locirana u Đakovici, FDI dopire do ruralnih krajeva koji su istorijski bivali zapostavljeni.

Međunarodni Centar za Zakon Nprofitnog Sektora

Međunarodni Centar za Zakon Nprofitnog Sektora (ICNL) je međunarodna organizacija čija misija je da omogućuje i podrži razvoj civilnog društva i slobodu organizacija. ICNL radi sa lokalnim partnerima u svetu u pomaganju stvaranja i usavršavanja zakona čime ohrabruje i reguliše neprofitni i nevladini sektor (NVO). ICNL, i svoj lokalni partner, Kosovski Institut za Zakon NVO-a (IKDO) su odgovorni za pravnu podršku KNAP programa. Institut pomaže lokalnim NVO-ima u pisanju pravila i procedura učešća da bi se obezbedile značajne i efektne NVO inicijative u zastupanju.

UVOD U ORGANE VLASTI NA KOSOVU

Već je skoro četiri godine od kako se rat završio i od kako su Ujedinjene Nacije preuzele privremenu administrativnu kontrolu Kosova - do konačnog političkog razrešenja njegovog statusa. Za ove četiri godine, kosovari/ke su bili/e intenzivno uključeni/e u rad koji je potreban da bi se došlo do boljih uslova za život za sve na Kosovu. Takođe, za ove četiri godine UNMIK je postao deo političkog pejzaža, sa mnogim "internacionalcima/kama" koji/e su tu da pomognu nacrtu zakona, izgradnju demokratskog sistema i ustanove privremene institucije vlasti - sve sa ciljem pokretanja "stvarne autonomije i značajnog samoupravljanja na Kosovu".

Ali, četiri godine posle rata, mnogi kosovari/ke imaju pitanja o organima vlasti koje nadgledaju Kosovo: Ko vodi Kosovo? Koja je osnova za zakone? Koje su odgovornosti izabраниh predstavnika? Koji je odnos između UNMIK-a, Skupštine i opština? Kako oni koji upravljaju Kosovom mogu čuti glas građana/ki Kosova?

Ovaj vodič daje odgovore na neka od ovih pitanja. Mnogi se aspekti upravljanja na Kosovu brzo menjaju. Neki drugi aspekti nisu u potpunosti razumljivi čak ni ljudima koji rade u strukturama vlasti. Upravo zbog toga, ovaj vodič neće dati odgovore na sva pitanja, ali će biti osnova za razumevanje organa vlasti. Takođe, obavestiće vas o nekim od načina na koje možete da imate uloge u oblikovanju zakona i odluka koje se sada razvijaju na Kosovu.

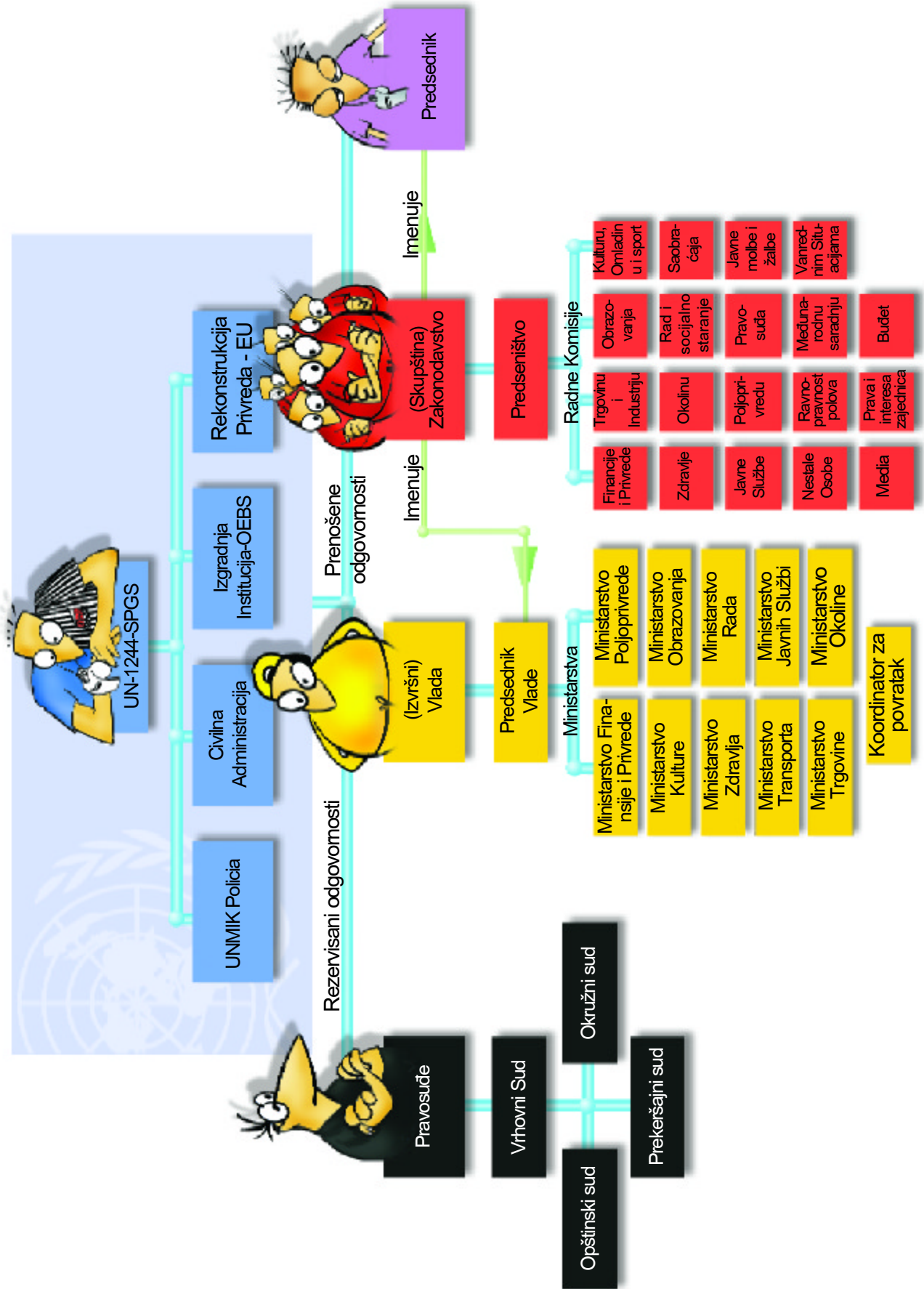
Kako se čine razne greške pri stvaranju svake nove demokratije i izgradnji vladajućih struktura, raste i zbunjenost, a sve to može da uspori progres na Kosovu. U svakom slučaju, osnovno pravilo je ispravno: pojedinci/ke koji/e su obavesteni/e o strukturi, odnosu snaga i radu svoje vlade su u boljem položaju da na tu vladu i utiču. Mi se nadamo da će vas ovaj vodič ne samo obavestiti nego i podstaći i da se uključite i da proverite da li je vaša vlada odgovorna prema potrebama, predstavama i interesima naroda Kosova.

SADRŽAJ

I.	Centralna Vlada: Kako izgleda Centralna Vlada i šta ona radi?	
1.	Ko su organi vlasti u Centralnoj Vladi?	09
	a) Dijagram	
2.	Ko daje vlast koju imaju SPGS, UNMIK i Privremene institucije	09
3.	Koja je struktura UNMIK-a?	11
	a) Dijagram	
4.	Koje su Privremene Institucije (PIS) Centralne Vlade?	13
	a) Šta je Skupština?	13
	1. Dijagram	
	b) Šta je Izvršna vlast?	15
	2. Dijagram	
	c) Šta je Pravosuđe?	17
	3. Dijagram	
II.	Rezervisane i prenošene odgovornosti: Ko je odgovoran za šta?	19
III.	Učešće javnosti: Kako javnost može da utiče na rad Centralne Vlade?	21
	a) Kako pojedinac/ka može da inicira usvajanje zakona?	21
	1. Dijagram	
IV.	Opštinski organi vlasti: Koju ulogu imaju Opštinski organi vlasti u upravljanu Kosovom?	23
1.	Koje su Privremene institucije u Opštinskim Vladama na Kosovu?	23
	a) Dijagram	
2.	Ko su i šta su organi vlasti u opštinama?	23
3.	Šta su odgovornosti opštinski organa vlasti?	24
4.	Uključivanje u rad Opštinske Vlade	25
	a) Kako da se uključim u rad Opštinske Vlade na svojoj opštini?	25
	b) Kako da pošaljem peticiju Opštinskoj Vladi?	27
	1. Dijagram	
	c) Kako da se žalim na neku administrativnu odluku?	29
V.	Zahvalnica	30

CENTRALNA VLADA:

Kako izgleda Centralna Vlada i šta ona radi?

1. Ko su organi vlasti u Centralnoj Vladi?

Vladajuća tela u Centralnoj Vladi su:

SPGS: SPGS (Specijalni predstavnik Generalnog sekretara Ujedinjenih Nacija) je vrhovno administrativno vladajuće telo na Kosovu. SPGS takođe ima ovlašćenja da, po Rezoluciji 1244 Saveta bezbednosti, razvija prelazne demokratske samoupravne institucije i nadgleda prenošenje odgovornosti sa UNMIK-a na civilnu administraciju "privremenih institucija".

UNMIK: UNMIK (Ujedinjenih Nacija Misija na Kosovu) je institucija koja sprovodi administrativnu kontrolu SPGS-a na Kosovu. Odmah posle rata UNMIK je preuzeo sve neophodne administrativne funkcije i javne servise, kao što su zdravstvo, obrazovanje, finasijsko i bankarskog sistema, saobraćaj i veza, zakon i održavanje reda. Postepeno, odgovornost za ove funkcije se prenosi na privremene institucije, ali UNMIK i SPGS još uvek imaju potpunu odgovornost.

Privremene institucije samouprave (PIS): su privremene i prelazne institucije - Skupština, ministarstva i sudovi - uspostavljene od strane SPGS-a. One imaju određene "odgovornosti" u svrhu razvijanja stvarne samouprave na Kosovu do konačnog rešenja.

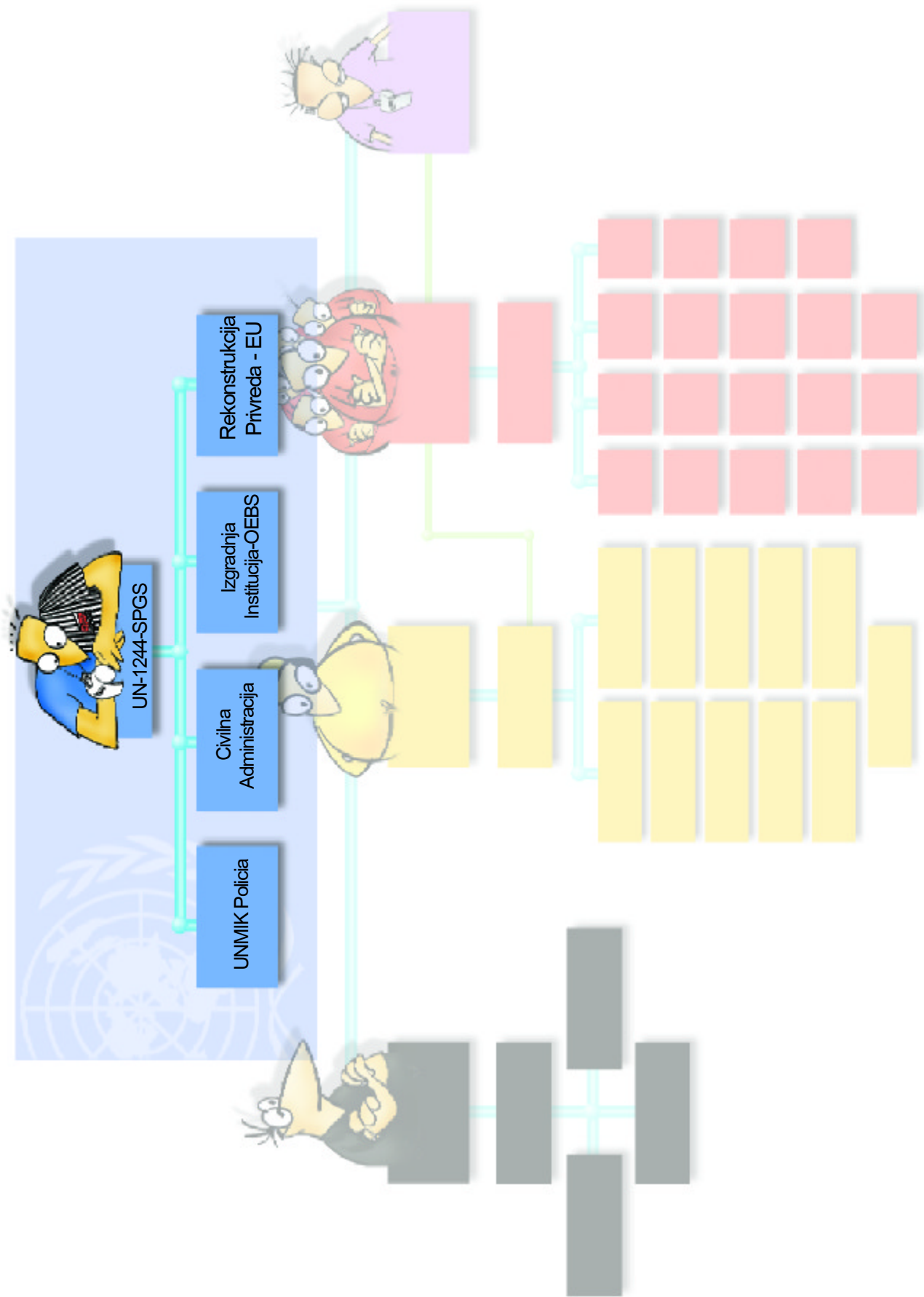
2. Ko daje vlast koju imaju SPGS, UNMIK i Privremene institucije?

Dva pravna dokumenta opisuju ovlašćenja vladajućih snaga na Kosovu:

Rezolucija 1244: U junu 1999 godine, rat se završio usvajanjem Rezolucije 1244 Saveta Bezbednosti Ujedinjenih nacija. Rezolucijom se postavlja SPGS, koji u koordinaciji sa međunarodnim organizacijama, a preko UNMIK-a, ima, između ostalog, obavezu da:

- Sprovodi potpunu administrativnu kontrolu na Kosovu;
- Razvija prelazne demokratske samoupravne institucije; i
- Nadgleda prenošenje administrativne odgovornosti sa UNMIK-a na ove institucije.

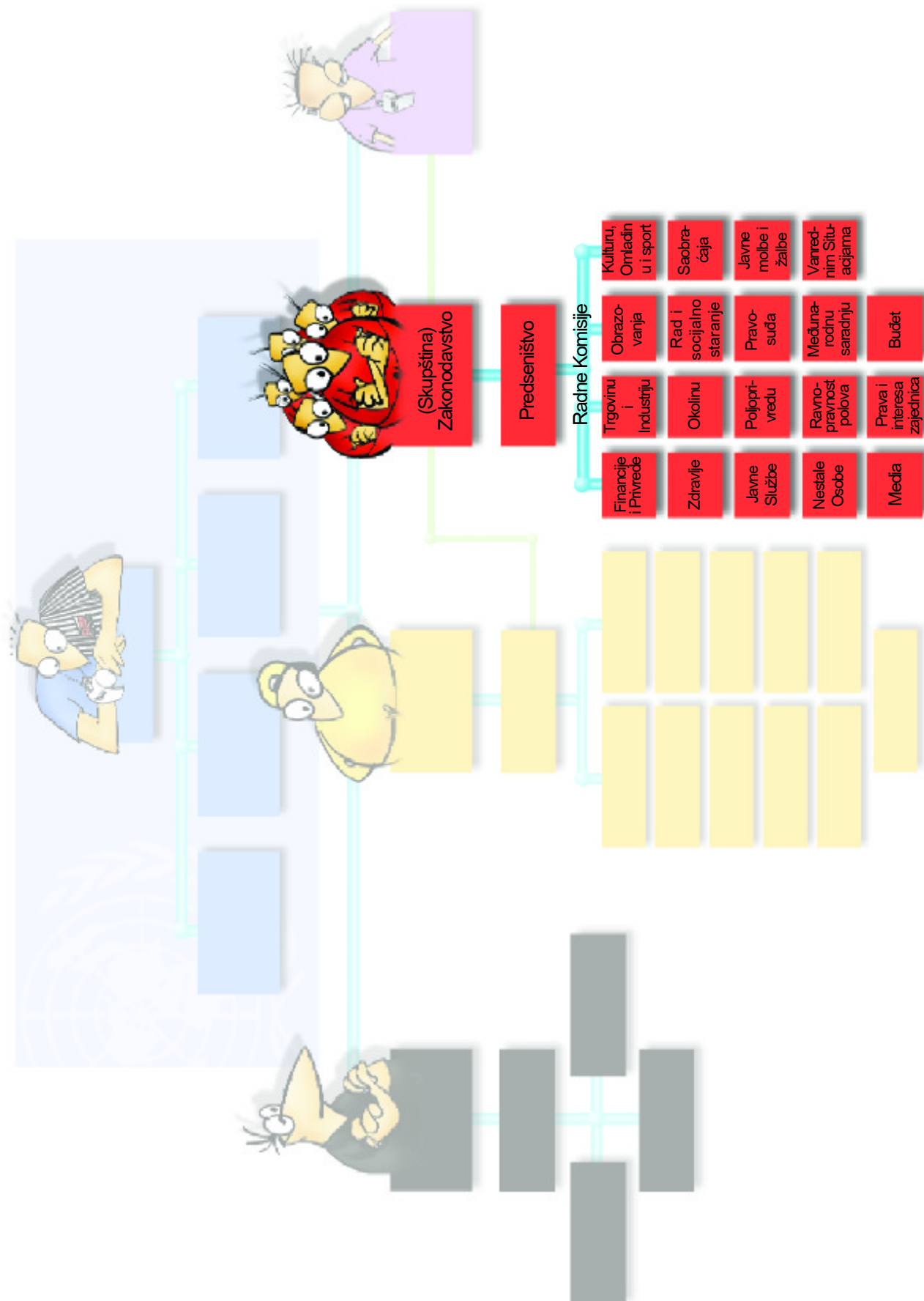
Ustavni okvir (Odredba 2001/9): Ovo je odredba koju je usvojio UNMIK/SPGS 2001. godine, kojom se određuje okvir za prelaznu samoupravu na Kosovu. Njome se ustanovljavaju privremene institucije i daje im se ograničena odgovornost.

3. Koja je struktura UNMIK-a?

UNMIK je sastavljen od četiri "stuba", od kojih svaki predstavlja jedan aspekt mandata Ujedinjenih nacija. Svaki stub odgovoran je SPGS-u:

- Stub I: Policija i pravda, po mandatu Ujedinjenih Nacija
Odgovoran je za policiju, zatvore, sudstvo, itd.
- Stub II: Civilna administracija, po mandatu Ujedinjenih Nacija
Odgovoran je za javne službe, matične i druge knjige, itd.
- Stub III: Demokratizacija i izgradnja institucija, vođen od OEBS - Organizacija Evrope za Bezbednost i Saradnju
Odgovorna je za organiziranje i zakonodavstvo za izbore.
- Stub IV: Rekonstrukcija i ekonomski razvoj, vođen od EU - Evropske Unije
Odgovoran za bankarstvo, fiskalnu politiku, trgovinu, industriju, itd.
- KFOR operiše van ove strukture stubova.

4. Koje su Privremene Institucije (PIS) Centralne Vlade?

a) Šta je Skupština?

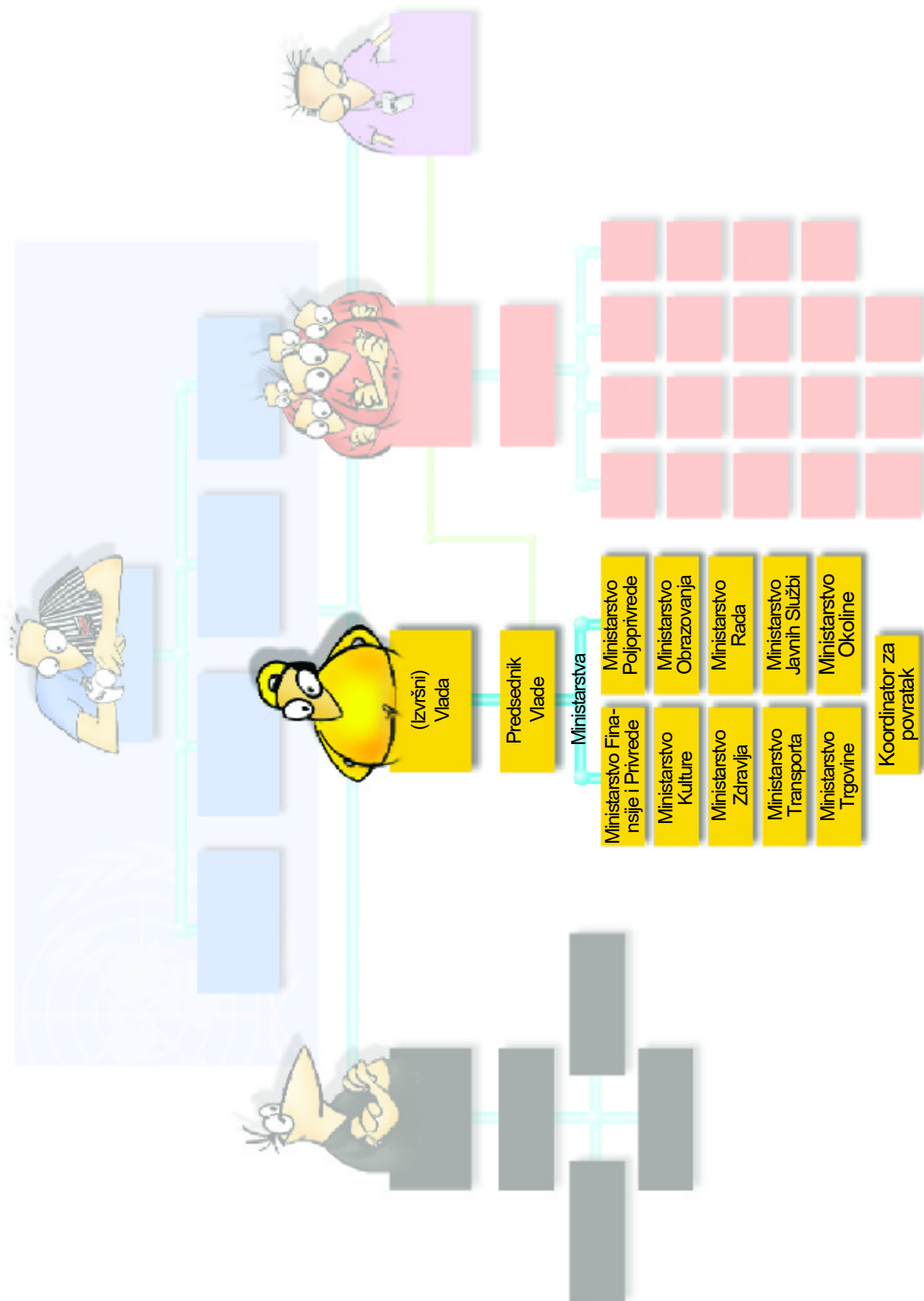
- Zakonska grana Vlade, što znači da usvaja zakone kojima se vlada na Kosovu. (Zakoni nisu pravosnažni ukoliko nisu potvrđeni, odnosno objavljeni od strane SPGS-a.)
- Sačinjena od 120 članova/ca, koji su izabrani od strane naroda Kosova na demokratskim izborima na Kosovu i čiji je mandatni period 3 godine. U Kosovu je u snagu proporcionalni izborni sistem.
- Bira predsednika Kosova, koji predstavlja "jedinstvo ljudi i garantuje demokratsko funkcionisanje privremenih institucija"; predlaže premijera Skupštini; i izveštava, jedanput godišnje, SPGS-a o opštem stanju na Kosovu.
- Bira premijera i ministre za sastav vlade.
- Bira Predsedništvo skupštine koje broji sedam članova.
- Radi kroz komisije koje izrađuju nacрте zakona i daju preporuke iz domena svog rada.

"Glavne" komisije (obavezne komisije) su:

Budžetska Komisija
Komisija za Prava i Interese Zajednica

Funkcionalne Komisije su:

Komisija za Finansije i Privredu
Komisija za Trgovinu i Industriju
Komisija za Obrazovanje, Nauku i Tehnologiju
Komisija za Kulturu, Omladinu i Sport
Komisija za Zdravstvo
Komisija za Životnu Okolinu i Prostorno Planiranje
Komisija za Rad i Socijalno Staranje
Komisija za Transport i Komunikacije
Komisija za Javne Službe
Komisija za Poljoprivredu, Šumarstvo i Razvoj sela
Komisija za Pitanja Pravosuđa, Zakonodavstva i Ustavnog okvira
Komisija za Javne Molbe i Žalbe
Komisija za Nestale Osobe
Komisija za Ranvnopravnost Polova
Komisija za Međunarodnu Saradnju
Komisija za Reagovanje u Vanrednim Situacijama
Komisija za Medije

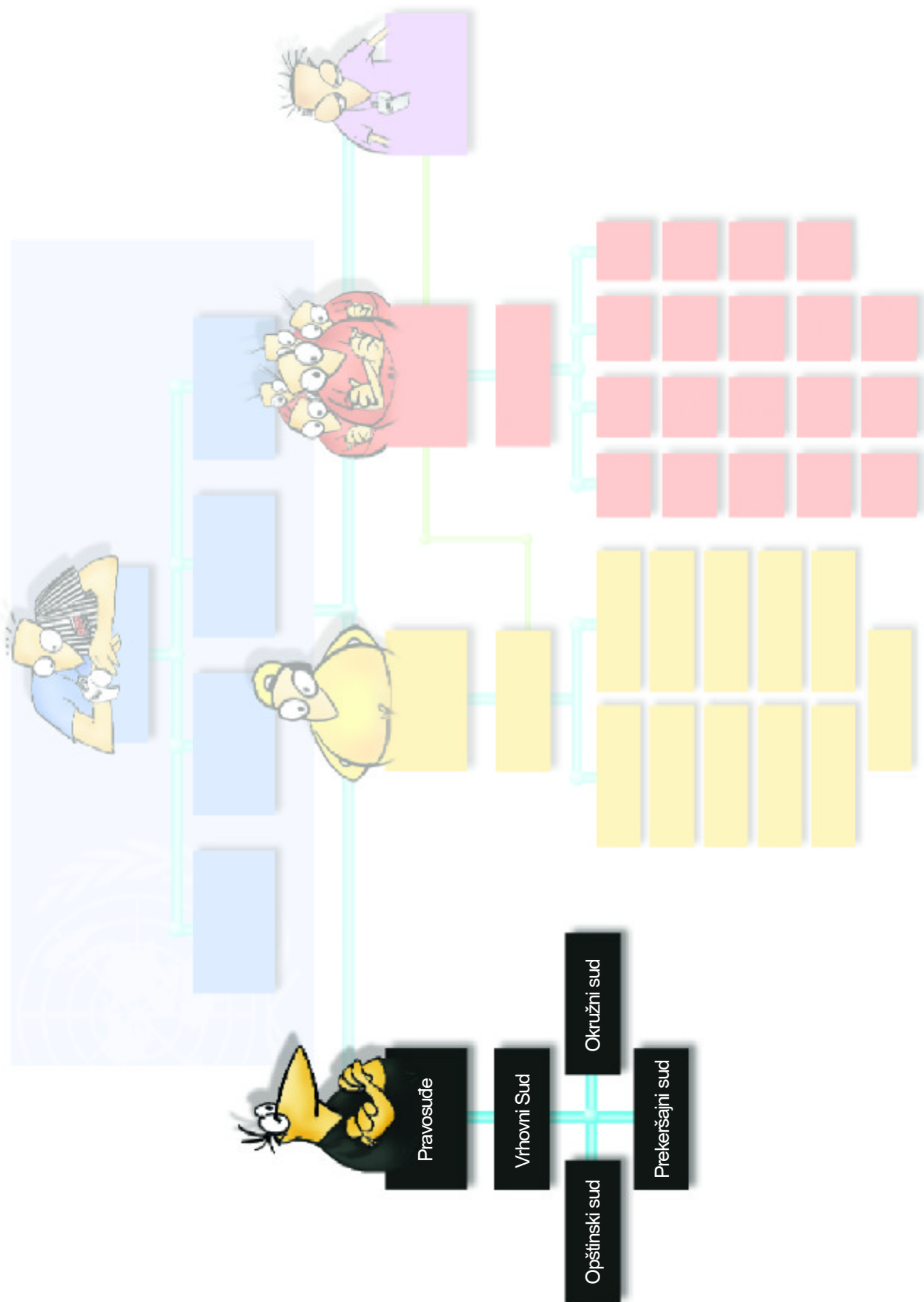
b. Šta je Izvršna Vlast?

Izvršna Vlast:

- Odgovorna je za sprovođenje zakona i odluka;
- Sastavljena je od premijera i ministara, kao i ministarstava za koje je nadležna. Premijera i ministre bira Skupština.
- Svako ministarstvo ima načelnog međunarodnog službenika (PIO), koji je postavljen za savetnika od strane SPGS-a.

Oformljena su sledeća ministarstva:

- Ministarstvo za Finansije i Privredu
- Ministarstvo za Trgovinu i Industriju
- Ministarstvo za Obrazovanje, Nauku i Tehnologiju
- Ministarstvo za Kulturu, Omladinu, Sport i
- Ministarstvo za Zdravstvo
- Ministarstvo za Životnu Okolinu i Prostorno Planiranje
- Ministarstvo za Rad i Socijalno Staranje
- Ministarstvo za Transport i Komunikacije
- Ministarstvo za Javne Službe
- Ministarstvo za Poljoprivredu, Šumarstvo i Razvoj sela
- Međuministarski Koordinator za Povratak

c. Šta je Pravosuđe?

- Je ogranak Vlade odgovoran za administraciju pravde na Kosovu na osnovu zakona.
- Sastoji se od Vrhovnog suda, 5 Okružnih sudova, 22 Opštinska suda, Privrednog suda, 23 Suda za prekršaje i 13 Javnih tužilaštava.
- Zapošljava 340 sudija i tužilaca sa Kosova, 12 međunarodnih sudija i 6 međunarodnih tužilaca.
- Privremena institucija Ministarstva za javne službe, kao i Pravosudni i tužilački savet Kosova, odgovorni su za nimenovanje sudija i tužilaca.
- U svakom slučaju, SPGS je zadržao krajnju vlast koja se tiče nimenovanja, otpuštanja, i disciplinsku odgovornost sudija i tužilaca, nimenovanje međunarodnih sudija, kao i autoritet nad institucijama koje sprovode zakone i kaznenim službama.
- Ministarstvo za javne službe je odgovorno za organizaciju sudova, obezbeđenje sudskih i tužilačkih prostorija i podršku zaposlenima. Takođe, Odeljenje za sudsku administraciju, koje se nalazi pri Ministarstvu za javne službe, ima dnevne obaveze održavanja sudskog sistema. Ovo odeljenje vodi službenik UNMIK-a, tako da je ono pod stalnom kontrolom UNMIK-a. Ključne administrativne uloge i uloge donošenja odluka u pravosuđu pripadaju UNMIK-ovom Odeljenju za pravdu.
- Zbog izveštaja da kosovari/ke nemaju poverenja u pravosudne institucije, Odeljenje za pravdu je formiralo Radnu grupu za strategiju prenosa nadležnosti, koja se bavi pitanjima vezanim za prenos pravosudnih nadležnosti.

REZERVISANE I PRENOŠENE ODGOVORNOSTI: KO JE ODGOVORAN ZA ŠTA?

Ko je odgovoran i za šta?

	Privremenim institucijama samouprave garantovane su neke "odgovornosti".	UNMIK/SPGS zadržava "krajnju vlast" kroz "rezervisana ovlašćenja".
Usvajanje zakona	<ul style="list-style-type: none"> • Vlada (premijer i ministri) ili Skupština pišu nacрте zakona i predlažu zakone; i • Skupština glasanjem usvaja zakon. 	Zakoni nisu pravosnažni dok ih ne odobri i ne objavi SPGS.
Primena zakona	Ministri: <ul style="list-style-type: none"> • "vode i predstavljaju" ministarstvo; • odgovaraju Skupštini; • izrađuju politiku rada ministarstva; i • izdaju odluke i administrativne instrukcije kojima se regulišu poslovi ministarstva. 	SPGS: <ul style="list-style-type: none"> • zadržava "krajnju vlast" da tumači obim i parametre izvršnih odgovornosti ministarstava; • može da preduzme bilo koje mere koje su potrebne da bi se "poboljšao rad izvršnog tela"; i • može da "postavi međunarodne i druge službenike ministarstvima i agencijama da bi se izvršile funkcije na način koji on smatra odgovarajućim i potrebnim."
Ovlašćenje da izabere i ovlašćenje da raspusti Skupštinu	Skupštinu je izabrao narod Kosova demokratskim putem. Predsednik skupštine može predati SPGS-u zahtev za raspuštanje Skupštine.	SPGS može raspustiti skupštinu i raspisati nove izbore.
Fiskalna ovlašćenja	Privremene institucije imaju odgovornost u oblastima ekonomske i finansijske politike, fiskalnim i budžetskim poslovima i u pomoći opštinama da razviju svoje budžete i sisteme finansijskog menadžmenta. Odeljenja pri Ministarstvu za finansije i privredu zadužena su da: <ul style="list-style-type: none"> • razvijaju, primenjuju i staraju se o konsolidovanom budžetu Kosova; • određuju srednjeročnu budžetsku politiku; • vrše finansijsku kontrolu javnog sektora; i • razvijaju i predlažu poreske zakone, analiziraju uticaj poreza. 	SPGS: <ul style="list-style-type: none"> • zadržava krajnju vlast da odobri konsolidovani budžet Kosova; • kontroliše monetarnu politiku; • postavlja članove Ekonomskog i fiskalnog saveta, Upravnog odbora za bankarstvo i plaćanja, šefove izvršnih odeljenja za zaštitu potrošača i poresku inspekciju i glavnog finansijskog inspektora; i • odobrava sve investicije iz javnih fondova.
Pravosuđe	Privremenim institucijama je garantovana "odgovornost" za donošenje odluka o naimenovanju sudija i tužilaca.	SPGS ima krajnja ovlašćenja nad naimenovanjima, udaljavanjima i disciplinskom postupku prema sudijama i tužiocima.
Imovina		Rezervisana ovlašćenja da: <ul style="list-style-type: none"> • kontroliše stambene objekte, imovinsku direkciju i komisiju za žalbe koje se tiču stambenih objekata; • stara se o javnom, državnom i društvenom vlasništvu i preduzećima; i • stara se o granicama opština.
Spoljni poslovi	Privremene institucije imaju "odgovornost" u "međunarodnoj i spoljnoj saradnji, uključujući pregovaranje i finaliziranje sporazuma."	<ul style="list-style-type: none"> • Ove aktivnosti "trebalo bi da budu koordinisane sa SPGS." • SPGS ima rezervisana ovlašćenja da se stara o spoljnim odnosima, zaključuje i nadgleda ispunjenje obaveza prema drugim državama i međunarodnim organizacijama u svim sferama u okviru Rezolucije 1244.
Primena zakona		Rezervisano ovlašćenje. SPGS ima <ul style="list-style-type: none"> • vlast nad kosovskim policijskim snagama, koje rade pod nadzorom policije UNMIK-a.
Odbrana, javna sigurnost		Rezervisano ovlašćenje međunarodnih oružanih snaga (KFOR-a). SPGS blisko saraduje sa KFOR-om u: <ul style="list-style-type: none"> • sprovođenju nadgledanja granica, regulisanju posedovanja vatrenog oružja, sprovođenju javne sigurnosti i reda, sprovođenju odbrane, zaštiti civila i opšte sigurnosti u vanrednim situacijama.

Građanin...

... odlučuje za zakon.

Odlučuje na koji nivo vlade želi da zastupa.

Bira Skupštinu i predaje nacrt zakona vlastima.

Skupština predaje nacrt zakona kod odgovorne komisije

Komisija ispituje predlog zakona i ako je prihvatljiv predaje skupštini

Skupština glasa i usvoji nacrt zakona

Zakon se predaje kod SPGS-a.

... Za konačno ispitivanje i usvajanje

Ako se zakon usvaja od strane SPGS-a.

Zakon se predaje vladi za primeni

UČEŠĆE JAVNOSTI/CENTRALNA VLADA

a) Kako pojedinac/ka može da inicira usvajanje zakona?

Zakone donosi Skupština, ali mogu da ih predlože i da naprave nacрте zakona i odeljenja Izvršne Vlade, Kancelarija premijera, komisija pri Skupštini ili čak pojedinac/ka. Ako neki/a pojedinac/ka ili neka grupa ljudi želi da predloži zakon, kako to oni treba da urade?

Slika 1: Odlučite kom delu Vlade želite da ga predložite: Skupštini ili Izvršnoj Vladi. Izbor može da zavisi od teme predloženog zakona ili od toga ko je pokazao zanimanje za jedan takav zakon.

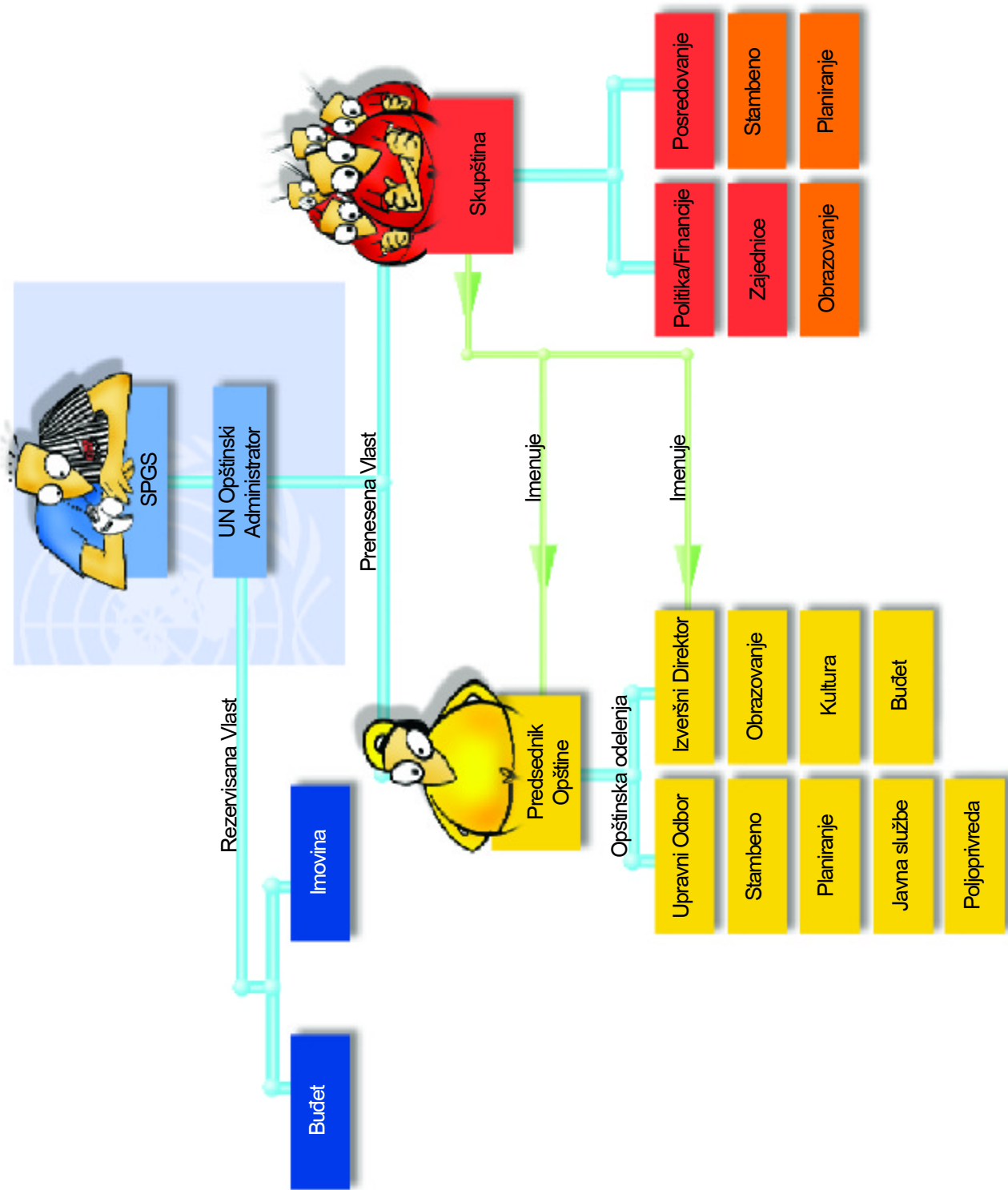
Slika 2: Ako pojedinac/ka želi da ga predloži članu/ci Skupštine, treba da uloži napor da bi ubedio/la člana/cu Skupštine o vrednostima predloženog zakona.

Slika 3: član/ica Skupštine napraviće predlog komisiji koja ima nadležnost nad temom predloženog zakona. Osoba koja predlaže zakon može da prisustvuje sastancima komisije kada se bude raspravljalo o tom zakonskom predlogu. Komisija će pregledati zakon i napraviti predlog Skupštini. Može da napravi i neke izmene u nacrtu zakona. Ako komisija odbije predlog zakona, osoba mora da počne sve ponovo. Ako komisija prihvati predlog zakona, predložiće ga Skupštini na usvajanje.

Slika 4: Skupština glasa o zakonu. Ona takođe može, pre glasanja, da napravi neke izmene u nacrt zakona.

Slika 5: Ako Skupština usvoji zakon, ona će da ga pošalje da bi ga SPGS pregledao. Ukoliko je zakon u skladu sa Rezolucijom 1244 i zakonima koji je primenjuju, trebalo bi da bude odobren, Ako jeste odobren, onda SPGS to objavljuje. Ako nije u skladu sa pomenutim zakonima, SPGS će da ga odbije i postupak će morati da se ponovi od početka.

Slika 6: Kada SPGS objavi usvajanje zakona, onda je odgovornost na Izvršnoj Vladi da ga primeni.

OPŠTINSKI ORGANI VLASTI:

Šta je Opštinski Vlast?

1. Koje su Privremene Institucije u Opštinskim Vladama na Kosovu?

Opštinska Vlada je sastavljena od:

Skupštine;
Predsednika, Zamenika predsednika i Opštinskih Odbora; i
Opštinskog Administratora.

Skupština:

Sastavljena je od narodno izabраних predstavnika;
Ustanovljava postupke i usvaja odredbe o radnjama u okviru svojih nadležnosti;
Bira Predsednika i Zamenika predsednika među svojim članovima; i
Radi po Odborima od kojih su 3 obavezna: Za Politiku/Finansije, za Posredovanje i za Zajednice.

Opštinski Odbori:

Rad opštinskih odbora nadgledaju Predsednik, šef izvršne vlasti i predsednici odbora (ili Upravni odbor);
Vode svakodnevni rad Opštine; i
Primenjuju i izvršavaju odluke Skupštine.

UNMIK-ov Opštinski Administrator:

Odobrava budžet i stara se o javnim dobrima;
Može suspendovati svaku odluku Opštinske Vlade da bi se osigurala usaglašenost sa Rezolucijom 1244 i zakonima koji je primenjuju; i
Odobrava nameštenja i otpuštanja iz Opštinskih odbora da bi se osigurala pravedna zastupljenost predstavnika.

2. Ko su i šta su organi vlasti u opštinama?

Opštinski Administratori: Ubrzo po dolasku UNMIK-a 1999. godine, SPGS (Specijalni predstavnik Generalnog sekretara Ujedinjenih Nacija) je imenovao "internacionalce/ke" na dužnost "Opštinskih Administratora", za svaku od 30 opština na Kosovu. Dužnost administratora je da kontrolišu i nadgledaju sve poslove od lokalnog i javnog interesa u opštinama pri kojima su postavljeni.

Privremene Institucije: U avgustu 2000. godine, SPGS je usvojio Odredbu 2000/45 o "Samoupravi u opštinama na Kosovu". Ovom odredbom ustanovljavaju se "privremene institucije" - privremene strukture vlasti u opštinama. Ove privremene institucije u Opštinskim Vladama su Skupština i Opštinski odbori.

Izbori i prenos vlasti: U oktobru 2000. godine održani su prvi opštinski izbori da bi se u Opštinske Skupštine izabrali predstavnici sa Kosova. Od tada Opštinski Administratori UNMIK-a prenose administrativne dužnosti opština na izabrane predstavnike sa Kosova.

Krajnja vlast: Opštinski Administrator i SPGS još uvek uživaju krajnju vlast nad svim akcijama, odlukama ili postupcima koje preduzimaju lokalne Opštinske Vlade.

3. Šta su odgovornosti opštinskih organa vlasti?

Skupština donosi odredbe.

Skupština je odgovorna za usvajanje odredba koje se tiču javnih poslova.

Odbori primenjuju odredbe.

Opštinski odbori su odgovorni za primenu odredbe i dnevno obavljanje poslova opštine.

Poslovi iz nadležnosti opština.

U skladu sa Odredbom UNMIK-a (2000/45), Opštinska Vlada mora da se stara o javnim poslovima opštine iz sledećih oblasti:

Lokalna ekonomija	Urbanističko planiranje gradova i naselja i korišćenje zemljišta
Dozvola za izgradnju	Ekološka zaštita lokalnog područja
Regulacija građevinskih poslova	Javni objekti, infrastruktura, komunalni poslovi
Protiv-požarna služba i služba hitnih intervencija	Staranje o dobrima opštine
Obrazovanje	Zaštita potrošača i opšte zdravstveni uslovi
Osnovna zdravstvena zaštita	Socijalno osiguranje i stanovanje
Dozvole za rad uslužnih i drugih delatnosti (prodaja hrane, taksi službe i dr.)	Sajmovi, i pijačna i ostala prodajna mesta
Imenovanje i preimenovanje ulica, puteva i drugih javnih mesta	Obezbeđenje prostora za parkove, otvorene javne prostore i groblja
Primena odredaba Centralne vlasti na katastarske i matične knjige, kao i registracija birača i preduzeća	Opštine takođe mogu preduzeti akcije iz domena turizma, kulturnih aktivnosti, sporta i zabave, omladinskih aktivnosti, ekonomije i druge poslove od opšteg značaja

Jednaka prava i slobode: Opština je takođe zadužena da osigura da stanovnici uživaju sva prava i slobode, uključujući jednake mogućnosti na zapošljavanje u opštinskim službama, bez pravljenja razlika baziranih na rasi, etničkom poreklu, boji kože, polu, jeziku, religiji, političkom opredeljenju, nacionalnom i socijalnom poreklu, imovinskom stanju, rođenju i drugim karakteristikama.

4. Uključivanje u rad Opštinske Vlade

a. Kako da se uključim u rad Opštinske Vlade na svojoj opštini?

Kao deo javnosti, imate pravo da budete uključeni u odluke organa vaše Opštinske Vlade. Postoji više načina da ostvarite ovo pravo. Odredbe UNMIK-a i opštinski statuti i odredbe daju vam prava da:

- Predate peticiju Skupštini opštine zahtevajući da preispita neki poseban slučaj i/ili da usvoji neku odredbu. (Pogledajte sledeći odeljak "Kako da pošaljem peticiju Opštinskoj Vladi?").
- Prisustvujete javnim sastancima. Opštinska Vlada mora imati "javne sastanke" bar dva puta godišnje. Ovi sastanci nude mogućnost da saznate šta radi Vlada, postavljate pitanja i iskažete vaše mišljenje i zabrinutost.
- Primate zapisnike sa sastanaka Skupštine i prisustvujete tim sastancima. Svi sastanci Skupštine i njenih odbora su otvoreni za javnost i Opštinska Vlada je dužna da obavesti građane o tome kada i gde će se sastanci održati.
- Pregledate dokumenta Opštinske Vlade. Građani imaju pravo da pregledaju dokumenta Opštinske Vlade - zapisnike sa sastanaka Skupštine, odredbe i procedure, informacije o budžetu, tenderske ugovore i zvaničnu prepisku.
- Postanete član/ica nekog od skupštinskih komisija. Komisije mogu imati neke članove koji nisu članovi Skupštine.
- Podnesete zvaničnu žalbu o nekoj administrativnoj odluci (Pogledajte sledeći odeljak "Kako da pošaljem peticiju Opštinskoj Vladi?").

Građani prvo moraju ...

... Da podnesu peticiju šefa Izvršne Vlasti (CEO)

Šef Izvršne Vlasti prima peticiju...

... i predaje Skupštini. Skupština predaje peticiju odgovornoj komisiji.

Komisija ispituje peticiju i ako ga prihvata onda predaje skupštini

Skupština glasa i usvoji peticiju

Peticija se predaje...

... opštinskom Administrator u za konačno ispitivanje

Ako se peticija usvaja od strane Opštinskog administratora predaje se...

... opštinsko izvršno veće za primenu

UČEŠĆE JAVNOSTI/OPŠTINSKA VLADA

b. Kako da pošaljem peticiju Opštinskoj Vladi?

Građanin/ka smatra da Opštinska Vlada treba da donese odredbu o inspekciji mesa, da bi se osiguralo zdravlje i sigurnost stanovništva u opštini. Šta treba da uradi? Može da pošalje "peticiju" Vladi da donese odredbu.

Šta je peticija?

Peticija je pisani zahtev grupe građana/ki Skupštini Opštine. Peticijom se traži da Skupština preduzme mere ili da se uzdrži od preduzimanja mera, i izražava volju i mišljenje potpisanih građana/ki o nekoj temi od opšteg značaja.

Šta može biti predmet peticije?

Peticijom može da se:

- Predloži nova odredba;
- Zatraži od Skupštine da ponovo razmatra određene teme;
- Izrazi mišljenje o zakonu u postupku; ili
- Zatraži istraga ili javna rasprava na određenu temu.

Zaista, peticija može da se odnosi na bilo koju temu od opšteg i javnog značaja koja je u nadležnosti Opštine. Ona može da sadrži i nacrt odredbe koju predlažu potpisnici/e peticije.

1. Kako se peticija građanina/ke razmatra u Vladi?

Slika 1: Građanin/ka mora da preda peticiju šefu izvršnog odeljenja.

Slika 2: Šef izvršnog odeljenja mora da uputi peticiju Skupštini u izvesnom roku, određenom Statutom opštine (obično 30 - 60 dana).

Slika 3: Skupština može da uputi peticiju komisiji.

Slika 4: Komisija može da razmatra peticiju i da na osnovu toga napravi preporuku Skupštini. Podnosioc peticije može da prisustvuje sastancima odbora na kojima se peticija razmatra. Ako Odbor ne preporuči peticiju Skupštini, podnosioc peticije može da počne čitav proces od početka. Ako Komisija odobri peticiju, daje predlog Skupštini da prihvati predloženu odredbu.

Slika 5: Skupština mora da raspravlja o peticiji i predloženim odredbama u određenom vremenskom roku (obično 30-90 dana, kako je ustanovljeno Statutom određene opštine) od dana kada je odbor/komisija, na osnovu peticije, dao predlog Skupštini. Ako se Skupština ne odluči za peticiju i predloženu odredbu, podnosioc peticije može da počne čitav proces od početka. Ako Skupština odobri peticiju i donese odredbu, Opštinski administrator će da pregleda donetu odredbu.

Slika 6: Opštinski administrator može da odbije usvajanje odredbe samo ako je ona neusklađena sa Rezolucijom 1244 i zakonima koji je primenjuju. Ako je opštinski administrator ne odbije, odredba se šalje Javnoj službi Opštinske Vlade.

Slika 7: Određena Javna služba Opštinske Vlade primenjuje odredbu.

c. Kako da se žalim na neku administrativnu odluku?

Administrativnu odluku donosi službenik javne uprave ili predsednik odbora u ime Opštinske Vlade. To je odluka koja je doneta u normalnoj proceduri obavljanja vladinih funkcija i primeni zakona i odredbi. Na primer, administrativna odluka može biti:

- Određivanje novčane ili koje druge kazne za kršenje zakonskih odredbi;
- Ograničenje koje se tiče primene nekih dozvola; ili
- Ograničenje uslova za pristup javnim servisima.

Kako da se žalim na neku administrativnu odluku?

- Formalna žalba na neku administrativnu odluku (kao što je nepravedna novčana ili koja druga kazna, nepravedno odbijanje kakve dozvole) mora da se preda šefu izvršnog odeljenja u roku od mesec dana od dana donošenja odluke.

- Šef izvršnog odeljenja mora da odluči da li je odluka doneta zakonski i doneta u skladu sa odgovarajućom procedurom; takođe, mora da vas u roku od mesec dana od dana prijema žalbe pismeno obavesti o razlozima za donošenje određene odluke.

- Ako niste zadovoljni odgovorom, vašu žalbu možete da uputite SPGS-u.

Zahvalnica

Zahvalujemo Cathy Shea, ICNL, Simon Chesterman, Akademija za Međunarodni Mir, Nebi Qena, Garentina Kraja, Gjyljeta Mushkolaj, IKDO i Aleksandër Dardeli, EWMI, za njihove veoma korisne komentare i sugestije u ovaj vodič.

EAST · WEST
MANAGEMENT
INSTITUTE

Canadä

FONDACIONI PËR INICIATIVË DEMOKRATIKE
FOUNDATION FOR DEMOCRATIC INITIATIVES

